

ALKALMASSÁGI VIZSGA első forduló

a Magyar Táncművészeti Egyetem „Táncos és próbavezető” BA képzés
néptánc specializációjára

I. Tánctechnikai felkészültség (mozgáskoordináció, mozgáskövetés, mozgásmemória, ritmusérzék) mérése kiscsoportos formában néptánc motívumokra épített gyakorlatok segítségével.

II. Autentikus néptánc rögtönzésének mérése szóló és kiscsoportos formákban a vizsgabizottság által kijelölt táncokból a kihúzott tétel alapján.

- 1) Széki sűrű tempó, valamint rábaközi dús, lassú és friss csárdás.
- 2) Pontozó, valamint kalocsai mars, lassú csárdás és libbenős.
- 3) Kalotaszegi legényes, valamint somogyi kanásztánc, lassú és friss csárdás (gubbantós).
- 4) Széki sűrű tempó, valamint bodrogi fergeteges csapástánc, lassú és friss csárdás.
- 5) Pontozó, valamint szatmári magyar szóló, lassú és ugrós csárdás.
- 6) Kalotaszegi legényes, valamint Nyárad-menti székely verbunk, forgató, szöktető.
- 7) Kalotaszegi legényes, lassú csárdás és szapora.
- 8) Mezőségi sűrű legényes, szökös és sűrű csárdás.

Az erdélyi férfitáncokból lányoknak minimum 4, fiúknak 8 ponttal kell készülni.

FELVÉTELI KÉRDÉSEK második forduló

a Magyar Táncművészeti Egyetem „Táncos és próbavezető” BA képzés
néptánc specializációjára

A felvételi kérdések négy fő témára terjednek ki. A „Néprajzi alapismeretek” kérdéscsoport elsősorban a felvételiző jelentkezők néprajzi területi, etnikai és a folklórral kapcsolatos tudásának felmérésére irányul. A „Népzenei alapismeretek” és a „Táncfolklorisztika” kérdéscsoport már a speciális, szakirányú felkészültséget kéri számon, míg a „Néptánc és művelődés” kérdéseire adott válaszok a felvételizők tájékozottságát mutatják meg a táncfolklór kortárs társadalmi és művelődési folyamatairól.

A felkészülés segítésére minden egyes kérdéshez megjelöltük azt a forrásirodalmat, amely segítségével az elvárt tárgyi tudás megszerezhető. Az irodalmakat a kérdések után rövidítve adtuk meg, a szerzők vagy szerkesztők nevével, a kiadás évével és a témára vonatkozó részek oldalszámával. A forrásirodalom pontos és részletes adatait az Irodalomjegyzék mutatja be. A felkészülés támogatására – amennyiben erre lehetőség volt – megjelöltük az egyenértékű forrás internetes elérhetőségét is. A csak interneten elérhető források esetében, mint amilyen például a *Sulina Tudásbázis*, a honlap címét adtuk meg.

Néprajzi alapismeretek

1. A Dunántúl fogalma, általános néprajzi jellemzői, valamint egy kiválasztott kistájának bemutatása
Balassa Iván – Ortutay Gyula 1979: 29-34.
<http://mek.oszk.hu/02700/02789/html/7.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *Dunántúl*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-1685.html>
Sándor Ildikó – Benedek Krisztina 2010: 214-220.
2. A Felföld fogalma, általános néprajzi jellemzői, valamint egy kiválasztott kistájának vagy népcsoportjának bemutatása.
Balassa Iván – Ortutay Gyula 1979: 34-36.
<http://mek.oszk.hu/02700/02789/html/8.html>;
Magyar Néprajzi Lexikon, *Felföld*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-209.html>;
Sándor Ildikó – Benedek Krisztina 2010: 214-220.
3. Az Alföld fogalma, általános néprajzi jellemzői, valamint egy kiválasztott kistájának vagy népcsoportjának bemutatása.
Balassa Iván – Ortutay Gyula 1979: 36-39.
<http://mek.oszk.hu/02700/02789/html/9.html>;
Magyar Néprajzi Lexikon, *Alföld*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-149.html>;
Sándor Ildikó – Benedek Krisztina 2010: 214-220.
4. Erdély és Moldva fogalma, általános néprajzi jellemzői, valamint egy kiválasztott kistájának vagy népcsoportjának bemutatása.
Balassa Iván – Ortutay Gyula 1979: 39-44.
<http://mek.oszk.hu/02700/02789/html/10.html>;
Magyar Néprajzi Lexikon, *Erdély*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-1940.html>;
Magyar Néprajzi Lexikon, *moldvai magyarok*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/3-1865.html>;
Sándor Ildikó – Benedek Krisztina 2010: 214-220.

5. A mai Magyarországgal határos országok magyar néprajzi csoportjai.
Magyar Néprajzi Lexikon, *romániai magyarok*.
<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/4-1005.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *jugoszláviai magyarok*.
<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1711.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *csehszlovákiai magyarok*.
<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-1246.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *Kárpátalja*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/3-138.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *Burgenland*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-1035.html>
6. A mai Magyarország nem magyar etnikai csoportjai, nemzetiségei (német, szlovák, román, szerb, horvát, roma).
Magyar Néprajzi Lexikon, *németek*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/3-2079.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *szászok*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/4-1548.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *horvátok*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1398.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *szerbek*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/5-16.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *svábok*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/4-1395.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *szlovákok*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/5-110.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *románok*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/4-1006.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *cigányok*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-1126.html>
Sándor Ildikó – Benedek Krisztina 2010: 214-220.
7. Egy választott népköltészeti műfaj – népmese, monda, ballada vagy népdal – bemutatása példákkal.
Balassa Iván – Ortutay Gyula 1979: 447-459.
<http://mek.oszk.hu/02700/02789/html/125.html>;
Magyar Néprajzi Lexikon, *népmese*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/3-2142.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *eredetmagyarázó monda*.
<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-1978.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *történeti monda*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/5-796.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *hiedelemmonda*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1306.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *népdal*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/3-2106.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *ballada*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-522.html>
Sándor Ildikó – Benedek Krisztina 2010: 189-201.
8. A néprajz fogalma és kutatásának főbb területei.
Balassa Iván – Ortutay Gyula 1979: 9-19. <http://mek.oszk.hu/02700/02789/html/4.html>
Sándor Ildikó – Benedek Krisztina 2010: 9-14.
9. A paraszti öltözködés (népviselet) fogalma, jellemzői.
Balassa Iván – Ortutay Gyula 1979: 301. <http://mek.oszk.hu/02700/02789/html/97.html>
Balassa Iván – Ortutay Gyula 1979: 318-319.
<http://mek.oszk.hu/02700/02789/html/104.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *népviselet*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/4-22.html>
Sándor Ildikó – Benedek Krisztina 2010: 77-86.
10. A jeles napi népszokások fogalma, fajtái, kapcsolata a néptáncal.

Magyar Néprajzi Lexikon, *népszokás*, <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/4-16.html>
Sándor Ildikó – Benedek Krisztina 2010: 93-108.
Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika 1997.

11. Az emberi életfordulókhoz (születés, házasságkötés, halál) kötődő népszokások fogalma, fajtái, kapcsolata a néptáncsal.

Magyar Néprajzi Lexikon, *népszokás*, <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/4-16.html>
Magyar Néprajzi Lexikon, *átmeneti rítusok*, <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-420.html>

Magyar Néprajzi Lexikon *szülés*, <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/5-249.html>

Magyar Néprajzi Lexikon, *házasságkötés*, <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1174.html>

Magyar Néprajzi Lexikon, *lakodalom*, <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/3-1153.html>

Magyar Néprajzi Lexikon, *halotti szokások*, <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1024.html>

Magyar Néprajzi Lexikon, *halott lakodalma*, <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1028.html>

Sándor Ildikó – Benedek Krisztina 2010: 93-108.

12. A táncba való belenevelődés folyamata, valamint a tánc és a táncélet szerepe a hagyományos társadalomban.

Dömötör Tekla 1990: 198-210. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/23.html>

Magyar Néprajzi Lexikon, *táncalkalmak*. <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/5-356.html>

Népzenei alapismeretek

A kérdéseken túl minden jelentkező készüljön egy népdallal, amelyet előad a népzenei felvételi során.

13. Melyek a főbb magyar népi hangszerek, és mely hangszer típusokba sorolhatók?
Sárosi Bálint 1988.

14. Melyek a régi és az új stílusú népdalok fő jellemzői? Említsen mindegyikre három-három példát!

Dömötör Tekla 1990: 12-62. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/5.html>

15. Mutassa be röviden a zene szerepét a paraszti társadalom életében!

Dömötör Tekla 1990: 177-181. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/17.html>

16. Melyek a magyar népzene főbb dialektusterületei? Jellemezze őket!

Dömötör Tekla 1990: 63-94. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/6.html>

17. Határozza meg és mutassa be kottaképen a felsorolt zenei alapfogalmakat (abszolút nevek, ütemmutató, ritmusfajta, előadásmód, kulcsok, szolmizáció)!

Darvas Gábor 1978: vonatkozó címszavak.

Táncfolklorisztika

18. Ismertesse röviden és helyezze el időben a magyar néptáncok két fő történeti rétegét! Említsen mindkét történeti stílusrétegre példákat és mutassa meg a térképen területi hovatartozásukat!

Martin György 1995: 28-41.

19. Jellemezze a dunai táncdialektust! Sorolja fel és mutassa meg a térképen a hozzá tartozó kisebb területi egységeket!
Felföldi László – Pesovár Ernő 1997: 212-215.
Dömötör Tekla 1990: 393-396. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/63.html#65>.
20. Jellemezze a tiszai táncdialektust! Sorolja fel és mutassa meg a térképen a hozzá tartozó kisebb területi egységeket!
Felföldi László – Pesovár Ernő 1997: 233-235.
Dömötör Tekla 1990: 412-416. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/63.html#74>.
21. Jellemezze az erdélyi táncdialektust! Sorolja fel és mutassa meg a térképen a hozzá tartozó kisebb területi egységeket!
Felföldi László – Pesovár Ernő 1997: 251-254, 274.
Dömötör Tekla 1990: 430-432. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/63.html#74>.
22. Jellemezze röviden a kör forgásiránya, a fogásmódok/összekapaszkodás, a jellemző mozdulatanyag és a táncrészek száma szerint az énekes leánykörtáncokat! Sorolja fel és mutassa meg a térképen a három karikázódialektust!
Felföldi László – Pesovár Ernő 1997: 98-108.
Dömötör Tekla 1990: 280-288. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/35.html>.
23. Ismertesse röviden a botolót, a kanásztáncot és a seprútáncot! Mutassa meg a térképen jellegzetes előfordulási helyeiket!
Felföldi László – Pesovár Ernő 1997: 135-140.
Dömötör Tekla 1990: 296-297, 319-324.
<http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/35.html#41>.
24. Jellemezze az ugrós tánc típust zenekísérete, résztvevői, mozdulatanyaga és szerkezeti felépítése alapján! Sorolja fel az ugrós táji altípusait és mutassa meg a térképen előfordulási helyeiket!
Dömötör Tekla 1990: 328-331. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/43.html#48>.
25. Ismertesse az erdélyi legényes táncok fő típusait előadók száma (szóló vagy csoportos), a történeti rétegük és a fő szerkezeti felépítésük szerint! Mutassa meg a térképen jellegzetes előfordulási helyeiket!
Felföldi László – Pesovár Ernő 1997: 148-155.
Dömötör Tekla 1990: 331-335. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/43.html#48>.
26. Mondjon példákat a körverbunkra! Mutassa be a rábaközi körverbunkot funkciója, mozdulatanyaga és szerkezeti felépítése alapján! Mutassa meg a térképen a körverbunk fő előfordulási helyeit!
Lányi Ágoston – Martin György – Pesovár Ernő 1983: 36-38.
Dömötör Tekla 1990: 399-401. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/63.html#65>;
Sulinet Tudásbázis <http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/tanc-es-drama/a-magyar-neptanc-tipusai/2/korverbunkok/korverbunk>.
27. Ismertesse a sárközi, a felső-Tisza-vidéki, a maroszáki és a székelyföldi szóló verbunk táncrendbeli szerepét, szerkezeti felépítését és jellemző mozdulatanyagát! Mutassa meg a térképen e táncok fő előfordulási helyeit!
Felföldi László – Pesovár Ernő 1997: 227-228, 238-239, 262, 264.
Dömötör Tekla 1990: 417-418, <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/63.html#74>;
Sulinet Tudásbázis: <http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/tanc-es-drama/a-magyar-neptanc-tipusai/2/szolo-verbunkok/szolo-verbunkok>
Sulinet Tudásbázis: <http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/tanc-es-drama/a-magyar-neptanc-tipusai/2/szolo-verbunkok/felso-tisza-videki-verbunk>

28. Hasonlítsa össze röviden a nyugati és a tiszai táncdialektus lassú és friss csárdásait motívumkészletük, összekapaszkodási módjuk és tempójuk alapján! Mutassa meg a térképen a két táncdialektus előfordulási helyeit!
Felföldi László – Pesovár Ernő 1997: 201-202, 207-208.
Dömötör Tekla 1990: 382-383, 387-388.
<http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/43.html#58>

Néptánc és művelődés

29. A magyar népi kultúra helyzete Európában: A Kárpát-medence mint kulturális egység Kelet és Nyugat között.
Kósa László 1998: 179-183.
30. A néphagyomány múltja és jelene.
Kósa László 1975: 261-269.
Kósa László 1998: 195-203.
Balogh Balázs 2011: 43-49.
31. A táncmozgalom kialakulásának körülményei, története.
Halmos Béla 2006: 7-22.
32. A táncművészet mint a szellemi kulturális örökség megőrzésének és továbbadásának jó gyakorlata.
Sándor Ildikó 2006, 22-39.
33. A népviselet továbbélése, átalakulása, útkeresései.
Fülemile 2011: 183-197.
34. A színpadi néptánc korszakai, a táncművészet hatása a színpadi néptáncművészetre.
Diószegi László 2011: 43-49.
Balogh Balázs 2011: 43-49.
Diószegi László 2012: 101-107.
35. Korunk népművészeti törekvései és a társművészetek kapcsolata.
Hoppál Mihály 2012: 194-203.
36. A népművészet ma: A szellemi kulturális örökség fogalma, az örökség megőrzésével feladatok, lehetőségek.
Balogh Balázs 2011: 11-17.
Csonka-Takács Eszter 2011: 221-227.

Irodalom

- Balassa Iván – Ortutay Gyula. 1979. *Magyar néprajz*. Corvina Kiadó.
- Balogh Balázs. 2011. „A népművészet ma: Lehetőségek, nehézségek, az együttműködés esélyei.” *Hagyomány – örökség – kultúra: A magyar népművészet helye és jövője a Kárpát-medencében*, szerkesztette Diószegi László és Juhász Katalin, Teleki László Alapítvány, pp. 43-49.
- Csonka-Takács Eszter. 2011. „A szellemi kulturális örökség egyezmény a (túl)élhető hagyományért: Feladatok, lehetőségek, hatások.” *Hagyomány – örökség – kultúra: A magyar népművészet helye és jövője a Kárpát-medencében*, szerkesztette Diószegi László és Juhász Katalin, Teleki László Alapítvány, pp. 221-227.
- Darvas Gábor. 1978. *Zenei zseblexikon*. Zeneműkiadó.

- Diószegi László. 2011. „A bartóki út keresése a magyar színpadi néptáncművészetben.” *Hagyomány – örökség – kultúra: A magyar népművészet helye és jövője a Kárpát-medencében*, szerkesztette Diószegi László és Juhász Katalin, Teleki László Alapítvány, pp. 43-49.
- . 2012. „A táncházmozgalom hatása a színpadi néptáncművészetre.” *„Meg kell a búzának érni”: A magyar táncházmozgalom 40 éve*, szerkesztette Halmos Béla, Hoppál Mihály és Halák Emese, Európai Folklór Intézet, pp. 101-107.
- Dömötör Tekla, főszerkesztő. 1990. *Népzene, néptánc, népi játék*, szerkesztette Hoppál Mihály, a szerkesztő munkatársai Niedermüller Péter és Tátrai Zsuzsanna, Akadémiai Kiadó. Magyar Néprajz 6.
- Felföldi László – Pesovár Ernő, szerkesztők. 1997. *A magyar nép és nemzetiségeinek táncagyománya*. Planétás Kiadó.
- Fülemile Ágnes. 2011. „Hagyományörzés az öltözködésben: Énképek, nosztalgiák, öltözeti gesztusjelek.” *Hagyomány – örökség – kultúra: A magyar népművészet helye és jövője a Kárpát-medencében*, szerkesztette Diószegi László és Juhász Katalin, Teleki László Alapítvány, pp.183-197.
- Halmos Béla. 2006. „A táncházmozgalomról.” *A betonon is kinő a fű: Tanulmányok a táncházmozgalomról*, szerkesztette Sándor Ildikó, Hagyományok Háza, pp. 7-22.
- Hoppál Mihály. 2012. „Egy korszak emlékezete.” *„Meg kell a búzának érni”: A magyar táncházmozgalom 40 éve*, szerkesztette Halmos Béla, Hoppál Mihály és Halák Emese, Európai Folklór Intézet, pp. 194-203.
- Kósa László. 1975. „Népi kultúra – egyetemes kultúra.” *Apáról fiúra*, szerkesztette Kósa László és Szemerkenyi Ágnes, Móra Kiadó, pp. 261-269. (Újabb kiadása: Holnap Kiadó, 2006.)
- . 1998. *„Ki népei vagytok?”* Budapest: Planétás Kiadó.
- Lányi Ágoston – Martin György – Pesovár Ernő. 1983. *A körverbunk*. Zeneműkiadó.
- Magyar Néprajzi Lexikon*. 1977-1982. Főszerkesztő Ortutay Gyula, 1-5. kötet, Akadémiai Kiadó.
- Martin György. 1995. *Magyar tánc típusok és táncdialektusok*. Planétás Kiadó.
- Sándor Ildikó. 2006. „Zene és tánc úgy, mint Széken.” *A betonon is kinő a fű: Tanulmányok a táncházmozgalomról*, szerkesztette Sándor Ildikó, Hagyományok Háza, pp. 22-39.
- Sándor Ildikó – Benedek Krisztina. 2010. *Néprajz, néphagyomány*. Képzőművészeti Kiadó.
- Sárosi Bálint. 1988. *Hangszerek a magyar néphagyományban*. Planétás Kiadó.
- Tátrai Zsuzsanna – Karácsonyné Molnár Erika. 1997. *Jeles napok, ünnepi szokások*. Planétás Kiadó.